

دفترچه شماره ۱

آزمون شماره ۲۰

جمعه ۱۵/۰۲/۱۴۰۲

آزمودهای سراسری کاج

گزینه درست را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

سوالات آزمون

پایه دهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه	تعداد سوال: ۸۵

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			تا	از	
۱	ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی ۱	۱۵	۲۱	۳۵	۱۵ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۶	۴۵	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ ایران و جهان ۱	۱۰	۴۶	۵۵	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیای ایران	۱۰	۵۶	۶۵	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۶۶	۷۵	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۶	۸۵	۱۰ دقیقه

ریاضیات

-۱ مجموع و مجموع مربعات اختلاف داده‌ها از میانگین 10 داده آماری به ترتیب $5^{\circ}, 4^{\circ}, 14^{\circ}$ می‌باشد، تقریباً 68 درصد داده‌ها در کدام فاصله قرار دارند؟

$$[3/8, 6/2] \quad (4)$$

$$[3/8, 6/44] \quad (3)$$

$$[4/88, 5/12] \quad (2)$$

$$[3/56, 6/44] \quad (1)$$

-۲ برای سنجش میزان پراکندگی داده‌هایی که شامل داده دورافتاده است، کدام شاخص مناسب‌تر است؟

(۴) واریانس

(۳) دامنه میان چارکی

(۲) دامنه تغییرات

(۱) میانه

-۳ در داده‌های $5, 7, 8, 10, 7, 5$ چند درصد داده‌ها تقریباً در فاصله $10/4$ تا $5/3$ قرار دارند؟

$$48 \quad (4)$$

$$96 \quad (3)$$

$$82 \quad (2)$$

$$68 \quad (1)$$

-۴ اختلاف اعداد ابتدا و انتهای جعبه در نمودار جعبه‌ای داده‌های مقابله‌کدام است؟

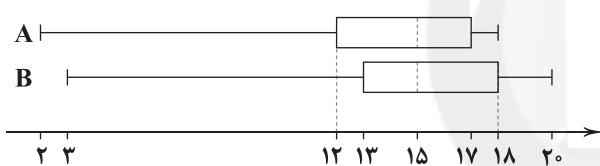
$$^{\circ}/8 \quad (4)$$

$$^{\circ}/85 \quad (3)$$

$$^{\circ}/75 \quad (2)$$

$$^{\circ}/7 \quad (1)$$

-۵ با توجه به نمودار جعبه‌ای مربوط به نمرات دو دانشآموز A و B، عملکرد کدام دانشآموز بهتر است؟

(۱)

(۲)

(۳) یکسان است

(۴) نمی‌توان تعیین کرد

-۶ کدام تغییر روی نمودار دایره‌ای، روی نتیجه و تفسیر داده‌ها مؤثر است؟

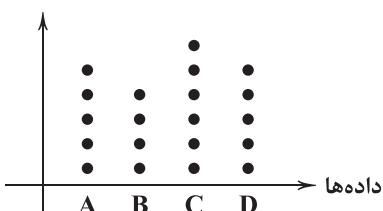
(۲) تغییر ترتیب نواحی

(۱) تغییر شعاع

(۴) افزایش k واحدی همه فراوانی‌ها

(۳) k برابر کردن همه فراوانی‌ها

-۷ با توجه به نمودار نقطه‌ای داده‌های زیر، زاویه مرکزی مربوط به داده C در نمودار دایره‌ای مربوط به آن چند درجه است؟

(۱) 108°

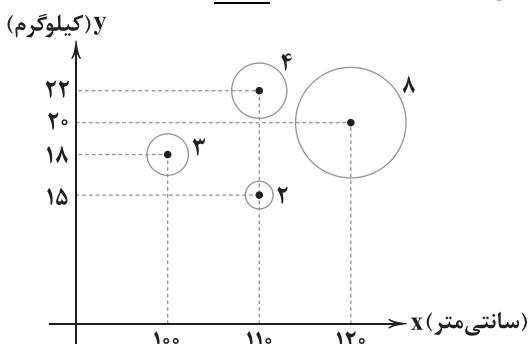
(۲) 72°

(۳) 96°

(۴) 110°

-۸ نمودار حبابی زیر مربوط به قد (x)، وزن (y) و سن (a) چهار کودک زیر ۱۰ سال می‌باشد. کدام گزینه صحیح نیست؟

(۱) وزن کودک بزرگ‌تر، ۲۲ کیلوگرم است.

(۲) وزن کودک کوتاه‌تر، از همه کم‌تر است.

(۳) قد کودک چاق‌تر، از همه بیشتر است.

(۴) قد کودک کوچک‌تر، ۱۱۰ سانتی‌متر است.

-۹ در یک نمودار حبابی، اگر نسبت متغیر سوم در دو داده k باشد، نسبت شعاع دایره‌ها کدام است؟

$$\frac{1}{k} \quad (4)$$

$$\sqrt{k} \quad (3)$$

$$k^2 \quad (2)$$

$$k \quad (1)$$

-۱۰ نمودار حبابی همان نمودار است که می‌تواند متغیر را نمایش دهد.

(۱) خط شکسته - ۳

(۲) پراکنش‌نگاشت - حداقل ۳

(۳) پراکنش‌نگاشت - ۳

(۴) خط شکسته - حداقل ۳

اقتصاد

-۱۱ کدام گزینه در ارتباط با خمس درست است؟

(۱) برای محاسبه خمس به سال مالی نیاز است که از ابتدای سال کسب درآمد محاسبه می‌شود.

(۲) خمس برای افرادی که توان کار و کسب درآمد یا به عبارت دیگر فعالیت اقتصادی ندارند، منبع کمک‌کننده خوبی است.

(۳) افراد موظف‌اند که $\frac{1}{5}$ درآمد خود را به عنوان خمس به مسئولان امت اسلامی بپردازنند.

(۴) خمس نوعی مالیات اسلامی است که به عنوان سهم مرتع تقليد به خود او یا نماینده‌اش باید پرداخت شود.

-۱۲ در زمانی که تصمیم به خرید هوشمندانه گرفتیم، پس از «مشخص کردن بودجه» نوبت به چه کاری می‌رسد؟

(۱) بررسی گزینه‌ها با استفاده از جدول خرید مقایسه‌ای

(۲) انتخاب کالای مورد نظر و سپس خرید آن محصول

(۳) مشخص کردن مشکل و مسئله خود به صورت دقیق

(۴) مشخص کردن گزینه‌های موجود در سطح هزینه مورد نظر

-۱۳ کدام گزینه به ترتیب «مزیت» و «عیب» خرید مقایسه‌ای را معرفی کرده است؟

(۱) آگاهی از گزینه‌هایی که قبلاً از آن‌ها بی‌اطلاع بوده‌ایم - زمانی که صرف آن شده است، می‌توانسته صرف کارهای بهتری شود.

(۲) خرید محصولی با کیفیت بهتر و بیشتر - هزینه‌ای که صرف آن شده است، کم‌تر از هزینه بنزین و ... بوده است.

(۳) سود این خرید در کالاهای ارزان‌تر بیشتر است - هزینه‌ای که صرف آن شده است، کم‌تر از هزینه بنزین و ... بوده است.

(۴) سود این خرید در کالاهای ارزان‌تر بیشتر است - زمانی که صرف آن شده است، می‌توانسته صرف کارهای بهتری شود.

- ۱۴- فردی روزانه ۲۲۸,۰۰۰ تومان درآمد دارد؛ وی در یک ماه ۳۱ روزه ۴ روز تعطیل است؛ اگر این فرد ماهیانه هزینه‌هایی به شرح زیر داشته باشد؛ در پایان سال چه میزان برایش باقی می‌ماند؟
- * هر ماه را ۳۱ روز در نظر بگیرید.

نوع خرج	مقدار (به تومان)
بنزین	۲۲۵,۰۰۰
ماهیانه هر یک از سه فرزندش	۲۵۰,۰۰۰
تفریحات	۱,۲۵۰,۰۰۰
خوراک	۸۰۰,۰۰۰
پوشاس	۴۵۰,۰۰۰

۴۱,۸۵۲,۰۰۰ (۴) ۳۲,۱۷۲,۰۰۰ (۳) ۲۴,۱۴۲,۰۰۰ (۲) ۳۶,۲۱۲,۰۰۰ (۱)

- ۱۵- کدام عبارت‌ها در ارتباط با خرید مقایسه‌ای نادرست هستند؟

(الف) در فرآیند خرید مقایسه‌ای، بررسی قیمت‌ها و ویژگی‌های محصولات قبل از تصمیم‌گیری برای خرید است.

(ب) هر چقدر کالا گران‌تر و باهمیت‌تر باشد، این فرآیند راحت‌تر و سهولت‌تر می‌شود.

(ج) این نوع خرید کمک می‌کند تا انتخاب‌ها به نحوی صورت گیرد که هم جامعه و هم خانواده بیشترین نفع را ببرند.

(د) با خرید مقایسه‌ای همواره می‌توان پس انداز مناسبی کرد چرا که پول از خرید اضافه می‌آید.

۱) الف - ب ۲) ب - د ۳) الف - ج ۴) ج - د

- ۱۶- مصرف مسئولانه عبارت است از

(۱) مصرفی که با کمترین هزینه، بیشترین میزان منفعت را به انسان به صورت خاص برساند.

(۲) هیچ تأثیری بر روی چرخه حیات و طبیعت نگذارد و با آن کاری نداشته باشد.

(۳) اجازه بددهد چرخه حیات به تغییرات طبیعی خود ادامه دهد و بدون توقف پیش برود.

(۴) تغییرات موجود در بدن انسان را به بهترین شکل ممکن بهبود ببخشد و آن را بهینه کند.

- ۱۷- کدام گزینه در ارتباط با «اسراف» و «اتلاف» صحیح است؟

(۱) اتلاف مفهومی گسترده‌تر از اسراف است.

(۲) این که کالایی را بیشتر از نیازمن مصرف کنیم، اتلاف به شمار می‌رود ولی اسراف نیست.

(۳) اسراف محدود به دور ریختن و هدر دادن هر منبع قابل استفاده است.

(۴) یکی از موارد اسراف این است برای کالایی بیش از حد پول خرچ کنیم مثل خرید کالای برنده به جای کالای معمولی.

- ۱۸- کدام گزینه مثالی از روش «۶ ب» نیست؟

(۱) گاهی می‌توان به جای خرید تلفن همراه جدید، تلفن همراه قدیمی خود را تعمیر کرد و کارایی آن را بهبود بخشید.

(۲) پدر علی تصمیم گرفته است که برای کاهش هزینه‌ها به جای پول توجیبی روزانه به علی به شکل ماهیانه پول بددهد.

(۳) محمد عادت دارد ظرف‌های یکبار مصرف محکم را بشورد و تا چند بار از آن‌ها استفاده کند.

(۴) خاله رها همواره کالاهای خارجی می‌خرد چرا که معتقد است بهتر هستند در صورتی که نمونه مشابه داخلی کیفیت بیشتری دارد.

۱۹- کدام گزینه به دو پرسش زیر پاسخ درست و کاملی می‌دهد؟

الف) کدام مورد از حدیث «کسی که به دنبال آرامش است، قناعت ورزد» برداشت نمی‌شود؟

ب) در مرحله چهارم خرید مقایسه‌ای، کدام یک اتفاق می‌افتد؟

۱) الف: دست کشیدن از مال دنیا هم‌معنی با قناعت است. ب: در این مرحله، گزینه‌های مختلف براساس معیارهای انتخاب شده سنجیده می‌شوند.

۲) الف: دست کشیدن از مال دنیا هم‌معنی با قناعت است. ب: با انتخاب گزینه نهایی و مدنظر می‌توان نیاز خود را برطرف کرد.

۳) الف: قناعت مخالف حرص و طمع رسیدن به مال دنیا است. ب: با انتخاب گزینه نهایی و مدنظر می‌توان نیاز خود را برطرف کرد.

۴) الف: قناعت مخالف حرص و طمع رسیدن به مال دنیا است. ب: در این مرحله، گزینه‌های مختلف براساس معیارهای انتخاب شده سنجیده می‌شوند.

۲۰- کدام گزینه به ترتیب، درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

الف) براساس یکی از انواع تقسیم‌بندی، هزینه‌ها به دو نوع ثابت و یا برنامه‌ریزی نشده تقسیم‌بندی می‌شود.

ب) پیشرفت اقتصادی افراد در گرو پیشرفت خانواده و جامعه آن‌ها است.

ج) در برابر خرید مقایسه‌ای یا هوشمندانه، فروشنده‌گان هم از حقه‌ها و روش‌های خاص خود استفاده می‌کنند.

د) داشتن الگوی خرج کردن نشان از شخصیت منطقی و عقلانی فردی است که پول را هزینه می‌کند.

۴) ص - غ - غ - ص

۳) ص - غ - غ - ص

۲) غ - ص - ص - غ

۱) غ - ص - ص - ص

علوم و فنون ادبی

۲۱- در کدام گزینه آرایه «جناس ناقص افزایشی» به کار رفته است؟

مدّتی بر سر کوی تو ستدیم و شدیم

۱) تو نشسته به می و مطرب و ما مست و خراب

که چه فریاد به پای علم او کردیم

۲) یارب آن خسرو خوبان جهان آگه بود

به که شیرینی ز دست دیگری

۳) سعدیا داروی تلخ از دست دوست

ریسمان در پای حاجت نیست دست آموز را

۴) دیگری را در کمند آور که ماخود بنده‌ایم

۲۲- در کدام گزینه «جناس ناقص اختلافی» وجود ندارد؟

۱) یادش دهی، ای باد، ز ماگاهی، اگر ما

۲) آن یارکز او خانهٔ ما جای پری بود

۳) نزدیک شد کزو به جهان شاهنامه‌ها

۴) به جفا دل ز تو شد قانع و دشمن‌کام است

در خدمت آن سررو روان باز نیاییم

سر تاقدمش چون پری از عیب بری بود

خوانند چون حکایت دستان به داستان

آه اگر از تو تمّتای وفایی می‌داشت

۲۳- اگر بخواهیم ایات زیر را به ترتیب وجود آرایه‌های «جناس ناقص اختلافی - جناس ناقص اختلافی - جناس تام» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

مبادا هیچ دشمن را به دست دل گرفتاری

الف) مزن، ای دوست، چندین بر گرفتاران دل طعنه

زیرا میانه مه و مهر، اجتماع نیست

ب) سلمان! امید مهر از آن ماهر و مدار

من آزموده‌ام دل خود را هزار بار

ج) جایی که یار نیست دلم را قرار نیست

۴) ج - ب - الف

۳) ج - ب - الف

۲) الف - ج - ب

۱) ب - الف - ج

- ۲۴- در همه گزینه‌ها هر دو آرایه «جناس همسان و ناهمسان» وجود دارد، به جز

خورشید که باشد که جهد در کویت؟

۱) خود سایه که باشد که بباید سویت؟

گرفته چین به دو هندوی زلف چین بر چین

۲) زهی خطی به خطابرد سوی خطّه چین

از این جهان بجهانش بدان جهان برسان

۳) جهان پناها مگذار خصم را به جهان

که چرا شانه در آن جعد معنبر زده است

۴) دست مشاطه جدا به که کنند از شانه

- ۲۵- در کدام گزینه واژگانی که آرایه «اشتقاق» را به وجود آورده‌اند با هم نوعی جناس نیز دارند؟

در این ره لطف او ما را شفیق است

۱) طریق علم او ما را رفیق است

تا به کی از عشق او هو می‌زنی، هی می‌کنی

۲) وصل آن معشوق باقی را فروغی کس نیافت

چو خود ثمر نبرد کی برند خلق، ثمر

۳) به گوش کس نرود وعظ واعظ از ره کذب

همه تشویشم از آن زلف پریشان باشد

۴) همه بیم من از آن غمزه غماز ببؤد

- ۲۶- در همه گزینه‌ها «جناس تام» وجود دارد، به جز

گر مرا چنگی به دل می‌زد نوای چنگ بود

۱) شب که دل با روزگار تار خود در جنگ بود

چون تار چنگ خاست بسی ناله‌های زار

۲) چنگی زدم به زلفش و از تار تار او

در جهان خوف افتاد صد امان اندر امان

۳) بانگ چنگ چنگی سرمست عشقش در رسد

نیست ممکن که خلاصی بود از چنگ توام

۴) تار چنگی شدم از ضعف چو جامی و هنوز

- ۲۷- در کدام بیت قافیه دارای حروف الحاقی نیست؟

ز لب‌های تو می نوشم، ز رخسار تو گل چینم

۱) مراگر دولتی باشد که روزی با تو بشینیم

وز جهان آش فته تر دارد دلـم

۲) عشق تو زیر و زیر دارد دلـم

جای تو نمی دام هرجات همی جویم

۳) ای گشته نهان از من پیادات همی جویم

دگر بـاـسـکـی آـشـنـایـی مـکـن

۴) بـیـوـشـ آـنـ رـخـ وـ دـلـ رـبـایـی مـکـن

- ۲۸- قافیه همه بیت‌ها براساس «مصطفوت + صامت + صامت + حروف الحاقی» ساخته شده است، به جز

سخنی نگفتم از تو که ز دیده دُر نـسـتم

۱) نفسی برون ندادم که حدیث دل نگفتم

زین جهـتـ بـاـ يـكـدـگـرـ پـيوـسـتـهـاـيمـ

۲) دل به محـبـوبـ حـجـازـ بـسـتـهـاـيمـ

زان رـاـزـ کـهـ بـاـ دـلـمـ سـپـرـدـیـ

۳) خـاـکـمـ بـهـ فـرـازـ عـرـشـ بـرـدـیـ

همـيـشـهـ بـهـ رـنـجـ سـتـمـ کـارـهـاـيمـ

۴) كـهـ مـاـ بـاـيـگـنـاهـيمـ وـ بـيـچـارـهـاـيمـ

- ۲۹- کدام بیت قافیه «دروني» ندارد؟

گـهـ جـانـبـ شـهـرـ بـقاـگـهـ جـانـبـ دـشـتـ فـناـ

۱) گـهـ جـانـبـ خـواـشـ کـشـیـ گـهـ سـوـیـ اـسـبـاـشـ کـشـیـ

تـیرـیـ زـدـشـ کـزـ زـخـمـ اوـ هـمـ چـونـ کـمـانـیـ شـدـ دـوـ تـاـ

۲) برـ خـواـجـهـ روـیـ زـمـینـ بـگـشـادـ اـزـ گـرـدونـ کـمـینـ

فرـداـ مـلـکـ بـیـ هـشـ شـودـ هـمـ عـرـشـ بـشـکـافـدـ قـباـ

۳) اـمشـبـ غـنـيمـتـ دـارـمـتـ باـشـمـ غـلامـ وـ چـاـكرـتـ

کـزـ وـیـ بـخـیـزـدـ دـرـ دـرـونـ رـحـمـیـ نـگـارـینـ یـارـ رـاـ

۴) اـیـ عـقـلـ کـلـ ذـوـفـنـونـ،ـ تـعـلـیـمـ فـرـمـاـ یـکـ فـسـونـ

۳۰- کدام گزینه «ذوقافیتین» است؟

داد ز خویش چاشنی جان ستم چشیده را
بر من خسته کرده‌ای روی گران چرا چرا؟
کفر شده‌ست لاجرم ترک هوا نفس ما
لابه‌گری می‌کنم راه تو زن قافله را

- ۱) دی بنوخت یار من بنده غم رسیده را
- ۲) ای بگرفته از وفا گوش کران چرا چرا؟
- ۳) چون همه عشق روی توست جمله رضای نفس ما
- ۴) طوق جنون سلسله شد باز مکن سلسله را

۳۱- قافية کدام بیت «معیوب» است؟

خلقی به هزار دیده بر من بگریست
دردی است محبت که حبیبان دانند
هم وصی بعد من است و هم ولی
آسایش جان در قدمت می‌بینم

- ۱) دیروز که چشم توبه من درنگریست
- ۲) آن درد ندارم که طبیبان دانند
- ۳) چون که او را پیشواگفت نبی
- ۴) می‌آیی و لطف و کرمت می‌بینم

۳۲- «قاعدة قافية» در کدام گزینه متفاوت است؟

هزار بادیه سهل است اگر بپیماند
بار دیگر بگذشتی که کند زنده به بویم
تا قیامت شکر گویم کردگار خویش را
طاقت وعظ نباشد سر سودای را

- ۱) به بوی آن که شی در حرم بیاسایند
- ۲) کاش کان دلبر عیار که من کشته اویم
- ۳) وہ گر من باز بینم روی یار خویش را
- ۴) لابالی چه کند دفتر دانایی را؟

۳۳- کدام گزینه با بیت «جهانا چه بدمهر و بدخو جهانی / چو آشفته بازار بازارگانی» تناسب معنایی دارد؟

دلم خون شد از غصه ساقی کجای?
ز حمد می‌برد شیوه بی‌وفایی
که در تقابل از دست زهد ریایی
که گویی نبوده‌ست خود آشنایی

- ۱) نمی‌بینم از همدمان هیچ بر جای
- ۲) عروس جهان گرچه در حد حسن است
- ۳) می‌صوفی افکن کجا می‌فروشند
- ۴) رفیقان چنان عهد صحبت شکستند

۳۴- مفهوم بیت زیر با کدام گزینه تناسب بیشتری دارد؟

بی‌وفا حالا که من افتاده‌ام از پا چرا؟
این قدر دانم نگاهی از تو بس باشد مرا
نه مانده رونق و رنگی، نه حال گفتن راز
روزی به دیدن شب تارم نیامدی
بنفسه‌زار شود تربیت چو درگذرم

- ۱) من نمی‌دانم چهسان جانم فدا خواهد شدن
- ۲) رسیده‌ای به سرم عاقبت، ولیک چه سود؟
- ۳) شب شد ز تار طرّه تو روز روشنم
- ۴) چنین که در دل من داغ زلف سرکش توست

۳۵- کدام گزینه با بیت «اگر تو فارغی از حال دوستان یارا / فراحت از تو می‌سر نمی‌شود ما را» تناسب مفهومی بیشتری دارد؟

فیروز روز آن که تو بر وی گذر کنی
خرم ولایتی که تو آن جا سفر کنی
چندان که دشمنی و جفا بیشتر کنی
آری کنی چو بر سر خاکم گذر کنی

- ۱) فرخ صباح آن که تو بر وی نظر کنی
- ۲) آزاد بنده‌ای که بود در رکاب تو
- ۳) من با تو دوستی و فاکم نمی‌کنم
- ۴) گفتی که دیر و زود به حالت نظر کنم

زبان عربی (اختصاصی)

■■ عین الصحيح في الترجمة أو المفهوم أو المفردات أو الحوار (٤٢ – ٣٦):

٣٦ - «قد ملئت أذنا السارق بالقطن فلا يسمع أصوات محطّات الإنذار!»:

(١) گوش‌های دزد با خاک پر شده است، پس صدای ایستگاه‌های هشدار به گوشش نمی‌رسد.

(٢) سارق با پنبه دو گوش خود را بر کرد و گوش به صدای ایستگاه هشدار نداد.

(٣) سارق با پنبه دو گوشش را پر کرده است، پس صدای ایستگاه‌های هشدار را نمی‌شنود.

(٤) گوش‌های دزد با پنبه پر شده است، پس صدای ایستگاه‌های هشدار را نمی‌شنود.

٣٧ - «تسهيل نقل هذا السائل الأسود بواسطة الأنابيب عبر المنحدرات تُستخدم آلات لتقليل ضغطه»: براي ...

(١) تسهيل جابه‌جايی اين مایع سیزرنگ به واسطه لوله‌ها از طریق پالایشگاه‌ها، ابزارهایی برای افزایش فشارش به کار می‌گیرند.

(٢) آسان کردن انتقال این ماده سیاهرنگ به واسطه لوله از طریق سربالایی‌ها، ابزارهایی برای افزایش فشار آن به کار گرفته می‌شود.

(٣) تسهيل انتقال این گاز سفیدرنگ به واسطه لوله‌ها از طریق سرازیری‌ها، ابزارهایی برای کاهش سرعتش به کار گرفته شده است.

(٤) آسان‌سازی جابه‌جایی این مایع سیاهرنگ به واسطه لوله‌ها از طریق سرازیری‌ها، ابزارهایی برای کاهش فشار آن به کار گرفته می‌شود.

٣٨ - «سيشاهد اليوم فيلم رائع عن الدلفين الذي أنقذ شابين من الغرق في المحيط وأوصلهما إلى الشاطئ!»:

(١) فيلمی جالب درباره دلفینی که دو جوان را از غرق شدن در اقیانوس نجات داد و آن‌ها را به ساحل رساند، امروز دیده خواهد شد.

(٢) امروز فیلم زیبایی را درباره دلفینی که جوانی را از غرق شدن در دریا نجات داد و او را به ساحل رساند، مشاهده می‌کنیم.

(٣) امروز فیلم جالبی درباره دلفینی که دو جوان را از غرق شدن در دریا نجات می‌دهد و آن‌ها را به بیرون می‌آورد، مشاهده می‌شود.

(٤) فيلمی زیبا را درباره دلفینی که دو پیرمرد را از غرق شدن در اقیانوس نجات داد و آن‌ها را به ساحل رساند، فردا مشاهده خواهید کرد.

٣٩ - عین الخطأ:

(١) كم ساعة تستغرق السفرة من طهران إلى مشهد المقدسة بالحافلة؟: مسافرت با اتوبيوس از تهران به مشهد مقدس چند ساعت طول می‌کشد؟

(٢) عليكم بمكارم الأخلاق، فإنّ ربي يعني بها: به صفات برتر اخلاقی پایبند باشید، زیرا پروردگارم مرا به خاطر آن فرستاده است.

(٣) يمْ ثُؤَدِي صيانتها من أماكن الإنتاج إلى أماكن الاستهلاك؟: با جه چیزی نگهداری آن از اماکن تولید به اماکن مصرف ایفا می‌شود.

(٤) كان أبي يذهب إلى السوق حتى يشتري لي سوارا من فضة: پدرم به بازار می‌رفت تا برایم گردنندی از جنس طلا بخرد.

٤٠ - «تعزّف الأشياء بأصدادها!؛ ميّز الأقرب من المفهوم»:

(١) نان دهنده و نان ستان و نان پاک / ساده گردند از صور، گردند خاک

(٢) نیم عمرت در پریشانی رود / نیم دیگر در پشمیمانی رود

(٣) بدندانی تا ندانی نیک را !

(٤) نفي ضد كرد از بهشت آن بي نظير / كه نياشد شمس و ضدش زمهرير

٤١ - ميّز الخطأ في المتزداد أو المتضاد:

(١) كذلك ≠ أيضاً

(٣) بلد = مدينة

(٢) وَصَعَ = جَعَلَ

(٤) يُفتح ≠ يُعلق

٤٢ - عین الجواب المناسب لهذا السؤال؛ (متى موعد الغداء؟):

(١) من الثامنة حتى الواحدة عشرة.

(٢) من الثانية عشرة حتى الرابعة عشرة و الربع.

(٣) من الرابعة عشرة حتى السابعة عشرة.

(٤) من الثالثة إلا ربعاً حتى السادسة و النصف.

■■ عین المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (٤٥ - ٤٣):

٤٣- عین النائب عن الفاعل:

- ١) يُبَلِّي المؤمن في الدنيا بالبلايا ولكن لا يفزع.
 ٢) لا يُقْصِر ولدي في تكاليفه المدرسية أبداً.
 ٣) لا تقبل الرأى الذى لا تدرك عمقه.
 ٤) يَكَاتِب هذان الأخوان كُلَّ أسبوع مرتين.

٤٤- ميّز الجاز والمجرور:

- ١) إِنَّه حيوان ذكَرٍ يحب مساعدة الإنسان.

٢) القرآن يأمر المسلمين آلا يسبّوا معبدات المشركين والكافر.

٣) عندما سمعت صوت مكيف الهواء ظننت أن الطالبات يمارسن نشاطاً حرّاً.

٤) ﴿كُل حزب بما لديهم فرuron﴾

٤٥- عین الخطأ في إعراب الأسماء:

- ١) لقد طالعت في أسبوعين أربعة دروسٍ.

٢) انكسرت قطعتان من السرير عند نقله إلى الغرفة.

٣) يجب أن يدافعوا المسلمين عن المظلومون في العالم.

٤٦- در کدام گزینه، مورد اول مربوط به «اشکانیان» و دومی مربوط به «سلوکیان» است؟

الف) در این دوران، ابریشم چین و ادویه هندوستان مشتریان زیادی در قلمرو روم داشت.

ب) از حجم مبادله کالاهای ارزان قیمت کاسته شد و در عوض اشیای تجملی، جای آنها را گرفت.

ج) امپراتور روم، نخست در این دوره تلاش کرد به طور مستقیم با هند و چین ارتباط تجاری برقرار کند.

د) ایران در آن دوره به عنوان واسطه تجاری بزرگ، میان چین و هند از یک سو و اروپا از سوی دیگر عمل می‌کرد.

٤) ج - ٣ ٢) الف - ج ١) الف - ب

٤٧- اقتدار و استواری حکومت‌های ایران باستان به کدام عامل بستگی داشت؟

- ١) وسعت قلمرو حکومت

٢) تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی

٣) تشکیلات سیاسی و نظام دیوان‌سالاری

٤) منابع مالی و موجودی خزانه آنها

٤٨- کدام گزینه درباره صنعت ابریشم در دوران ساسانی درست است؟

١) ساسانیان با کوچاندن بافندگان ماهر ایرانی به قلمرو روم در شام کارگاه‌های بافندگی متعددی را ایجاد کردند.

٢) ایران که خود پایه‌گذار صنعت ابریشم بود، فنون تولید ابریشم را از چین فراگرفته بود.

٣) در دوران حکومت ساسانی، صادرات ابریشم خام به چین رونق گرفت.

٤) چین پارچه‌های ابریشمی ایرانی را می‌خرید.

٤٩- مبلغان بودایی در سرزمین‌های حکومت اشکانی به تبلیغ اندیشه و آموزه‌های بودا می‌پرداختند و دین زرتشتی در دوره اشکانیان نفوذ و گسترش چشمگیری یافت.

١) شرقی - اواخر

٢) غربی - اواسط

٣) شرقی - اواسط

٤) غربی - اواخر

- ۵۰- مانی از چه کسی اجازه گرفت که عقاید خود را تبلیغ کند؟

(۴) خسروانوشهریوان

(۳) اردشیر دوم

(۲) شاپور یکم

(۱) بهرام یکم

- ۵۱- در نتیجه کدام اقدام ساسانیان، دین و سیاست به هم گره خورند؟

(۱) مكتوب کردن اوستای شفاهی

(۲) اعلام دین زرتشتی به عنوان دین رسمی ایرانیان

(۳) به کارگیری آموزه‌های اوستا در امور سیاسی توسط موبدان

(۴) عدم تأیید قدرت و حاکمیت پادشاهان ساسانی توسط موبدان موبد

- ۵۲- چه تعداد از عبارت‌های زیر، درباره مشخصات زبان فارسی میانه به درستی بیان شده‌اند؟

(الف) نام دیگر آن، پهلوی ساسانی است.

(ب) در نواحی جنوب شرقی ایران رایج بود.

(ج) دنباله زبان فارسی باستان به حساب می‌آید.

(د) زبان درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد.

(ه) آثاری به این زبان از دوران ساسانی به دست ما رسیده که اغلب به نظم هستند.

(۴) ۴

(۳) ۳

(۲) ۲

(۱) ۱

- ۵۳- در عصر ساسانی، پژوهشکاران کدام کشورها در دانشگاه جندی‌شاپور مشغول به کار بودند؟

(۴) ایران، چین و هند

(۳) چین و ایران

(۲) ایران، هند و یونان

(۱) ایران و روم

- ۵۴- در ایران باستان، اسناد مربوط به کدام علوم را کتابت می‌کردند؟

(۴) فلسفه و عرفان

(۳) سیاست و اقتصاد

(۲) ادبیات و علوم دینی

(۱) ریاضیات و نجوم

- ۵۵- نقل داستان‌های ملّی و پهلوانی در کدام دوران رواج یافت و این داستان‌ها بعد از توسط چه کسی (کسانی) مورد استفاده قرار گرفتند؟

(۲) ساسانی - نویسنده‌گان خدای‌نامه‌ها

(۱) سلوکی - فردوسی

(۴) اشکانی - نویسنده‌گان خدای‌نامه‌ها

(۳) هخامنشی - فردوسی

- ۵۶- قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه در ایران، سکونتگاه، است که

(۱) عشایری - در این شیوه زندگی، سکونت و یکجانشینی دائمی دیده نمی‌شود.

(۲) روستایی - وجود کوههای البرز و زاگرس اوضاع مساعدی را برای فعالیت‌های کشاورزی آنان فراهم آورده است.

(۳) عشایری - فعالیت اغلب آن‌ها به زمین وابسته است.

(۴) روستایی - زندگی قبیله‌ای دارند و از ایل و طایفه تشکیل شده‌اند.

- ۵۷- در نواحی «پایکوهی» و «کناره رودها» به ترتیب، چه شکلی از روستاهای دیده می‌شود؟

(۴) پراکنده - متمرکز

(۳) خطی - پراکنده

(۲) پلکانی - متمرکز

(۱) متمرکز - پراکنده

۵۸- به ترتیب، عبارت‌های زیر به کدام نوع از اشکال مختلف شهری اشاره دارند؟

(الف) دارای یک مرکز اصلی است.

(ب) در آن‌ها، یک شبکه مستطیل‌شکل از راه‌های ارتباطی وجود دارد.

(ج) زمین‌های این شهرها به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم شده است.

(۲) شعاعی - شطرنجی - ستاره‌ای

(۱) ستاره‌ای - شعاعی - شطرنجی

(۴) شعاعی - شطرنجی - شطرنجی

(۳) ستاره‌ای - شعاعی - ستاره‌ای

۵۹- کدام گزینه درباره نقش سکونتگاه‌ها در ایران درست است؟

(۱) نقش هر سکونتگاه براساس چگونگی پیدایش و عملکرد آن تعیین می‌شود.

(۲) نقش سکونتگاه در چهره و سیمای آن‌ها منعکس می‌شود.

(۳) امروزه همه سکونتگاه‌ها چند نقش دارند و این نقش‌ها را با هم ایفا می‌کنند.

(۴) نقش سکونتگاه‌ها در طول زمان تغییر نمی‌کند اما تکامل و توسعه می‌یابد.

۶۰- وجود مشکلاتی چون در شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر، موجب شده است.

(۱) آسیب‌های اجتماعی و تورم - تغییر نقش و عملکرد شهرها

(۲) کمبود امکانات و تسهیلات - رواج شهرگریزی یا مهاجرت معکوس

(۳) آلودگی هوا و گرانی مسکن - حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به روستاهای

(۴) افزایش جمعیت شهری و بیکاری - تغییر نوع فعالیت اقتصادی شهرها

۶۱- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«کشاورزی و از جمله زیرمجموعه‌های آن است.»

(۱) شکلی از رابطه بین انسان و محیط طبیعی است - باغداری

(۲) از فعالیت‌های اساسی و زیربنایی در اقتصاد ایران است - زراعت

(۳) علمی است که انسان برای تأمین نیازهای خود به آن توجه می‌کند - پرورش دام

(۴) به دلیل نقش حیاتی در بهره‌مندی صحیح از موهاب الهی، در اقتصاد کشور نقش مهمی دارد - زنبورداری

۶۲- در ایران، چه عاملی موجب تنوع فراوان در تولیدات باعی شده است؟

(۱) اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران

(۲) ورود توده‌های هوا به کشور و ریزش‌های جوی مناسب

(۳) قرارگیری ایران در طول جغرافیایی ۲۵ تا ۴۵ درجه شمالی

(۴) تفاوت در میزان و زمان بارندگی در مناطق مختلف کشور

۶۳- امروزه با توجه به مشکل کاهش منابع آبی کشور توصیه می‌شود که

(۱) برای کاهش مصرف آب از روش کشت گلخانه‌ای برای تولید محصولات زراعی استفاده شود.

(۲) از تولید محصولات باعی که نیاز به آب زیادی دارند، خودداری نمود.

(۳) محور توسعه کشاورزی از زراعت به توسعه باغداری با روش‌های نوین آبیاری تغییر کند.

(۴) محور توسعه کشاورزی از باغداری به زراعت با شیوه‌های علمی متناسب با محیط تغییر یابد.

۶۴- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره بخش صنعت صحیح است؟

- الف) به تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد مختلف اولیه و تبدیل آن‌ها به محصولات جدید منجر می‌شود.
- ب) محرک اصلی رشد، موققیت و نواوری کشورها به شمار می‌رود.
- ج) در تجارت، تحقیق، توسعه و بهره‌وری سهم قابل توجهی دارد.
- د) به دو گروه صنایع دستی و صنایع معدنی تقسیم می‌شود.
- ه) بخش زیادی از صادرات غیونفتی کشور را پوشش می‌دهد.

۳ (۴)

۲ (۳)

۵ (۲)

۴ (۱)

۶۵- علم جاذبه‌گردشگری ایران در بخش زمین‌گردی (ژئوتوریسم) چیست؟

- ۱) تنوع قومی، فرهنگی، مراسم‌ها و گویش‌های محلی
- ۲) تنوع زیستی و تنوع گیاهان و جانوران
- ۳) جاذبه‌های تاریخی، آثار باستانی و تنوع صنایع دستی
- ۴) وجود کوه‌های بلند، دشت‌های وسیع و سواحل گوناگون

جامعه‌شناسی

۶۶- چه عاملی موجب شد تا فارسی دری که زبان سیاسی دربار ایران بود، به عنوان زبان دوم جهان اسلام، در مناطق مختلف جهان اسلام

- گسترش یابد و نظریه‌پردازان غربی، طی قرن بیستم، کدام مفهوم را سرنوشت حتمی و مشترک بشریت می‌دانستند؟ (به ترتیب)
 - ۱) آشنایی مسلمانان با نظام دیوانی ایرانیان و سابقه مملکت‌داری آنان - ا Omanیسم و اصالت انسان دنیوی
 - ۲) مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام - Omanیسم و اصالت انسان دنیوی
 - ۳) مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام - سکولاریسم و دنیوی شدن
 - ۴) آشنایی مسلمانان با نظام دیوانی ایرانیان و سابقه مملکت‌داری آنان - سکولاریسم و دنیوی شدن

۶۷- انقلاب اسلامی ایران، حاصل یک سده مقاومت در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب بود. بازگشت ایران به اسلام، که با

اندیشه‌های دنیوی غربی تفسیر می‌شد، نبود؛ بلکه بود.

- ۱) هویت اسلامی ایران - بازگشت به یک خویشن صرفاً تاریخی و جغرافیایی - بازگشت به خویشن الهی و توحیدی
- ۲) هویت فرهنگی جوامع اسلامی - بازگشت به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آمیخته با اساطیری - بازگشت به خویشن الهی و توحیدی
- ۳) هویت اسلامی ایران - بازگشت به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آمیخته با اساطیری - بازگشت به هویت دینی و توحیدی و اسلامی
- ۴) هویت فرهنگی جوامع اسلامی - بازگشت به یک خویشن صرفاً تاریخی و جغرافیایی - بازگشت به هویت دینی و توحیدی و اسلامی

۶۸- به ترتیب بیان کنید یکی از مهم‌ترین بحث‌ها درباره انقلاب، کدام است و چه عواملی در بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود، مؤثر بود؟

- ۱) دستاوردها و پیامدهای آن - یک سده مقاومت هویت اسلامی و بازگشت به عقاید و ارزش‌های توحیدی اسلام
- ۲) چگونگی تحولات هویتی آن - رهبری امام خمینی (ره) و دفاع از مرزهای جامعه ایمانی خود
- ۳) چگونگی تحولات هویتی آن - یک سده مقاومت هویت اسلامی و دستیابی به تفسیری توحیدی از هویت خویش
- ۴) دستاوردها و پیامدهای آن - رهبری امام خمینی (ره) و آموزه‌های قرآن و اهل بیت (ع)

۶۹- قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها، چه تأثیری بر مسلمانان گذاشت و هویت فرهنگی جوامع اسلامی در دیدگاه مستشرقان، چه نوع هویتی بود؟ (به ترتیب)

(۱) همانند برخورد مسلمانان با جنگ‌های صلیبی، به دفع مهاجمان پرداخت – به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود شد.

(۲) بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت – سکولار و دنیوی

(۳) همانند برخورد مسلمانان با حملات مغول، مهاجمان را درون خود هضم و جذب کرد – هویتی توحیدی و آمیخته با اساطیری بود.

(۴) هویت فرهنگی مسلمانان را در قالب عناوین ناسیونالیستی و قومگرایانه تقسیم کرد – صرفاً تاریخی و جغرافیایی

- ۷۰- «لیبرالیسم» به چه معناست و کدام‌یک از عبارت‌های زیر، در ارتباط با «لیبرالیسم دموکراتی» درست نیست؟ (به ترتیب)

(۱) جایز دانستن همه امور در قیاس با خواست خداوند – نوعی نظام سیاسی که هیچ حقیقت و فضیلت فطری و جهان‌شمولی را به رسمیت نمی‌شناسد.

(۲) اصالت بخشیدن به انسان دنیوی – حکومتی که با فرهنگ جهان‌غرب که رویکرد دنیوی به عالم هستی دارد، سازگار است.

(۳) مباح دانستن همه امور برای انسان‌ها – حکومتی که در آن، اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت حضور دارند.

(۴) به معنای آزادی انسان از همه ارزش‌های متعالی – نوعی نظام سیاسی که ادعا می‌کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می‌یابد.

- ۷۱- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟

– کدام مفهوم از طریق ابزارهای خشن، با زور به طور آشکار، توسط نهادهای نظامی اعمال می‌شود؟

– ارسسطو، حکومتی را که در آن اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت حضور دارند، چه می‌نامد؟

– کدام مفهوم، از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی مانند هنر و رسانه برای مهندسی رضایت عمومی و توجیه برتری‌جویی خود، حکایت می‌کند؟

– به مجموعه سازوکارهایی که برای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی وجود دارد، چه می‌گویند؟

(۱) جنگ داخلی – دموکراتی – جنگ ترکیبی – قدرت اجتماعی – نظام سیاسی

(۲) قدرت سخت – جمهوری – سلطه هژمونیک – نظام سیاسی

(۳) جنگ داخلی – جمهوری – جنگ ترکیبی – قدرت اجتماعی

- ۷۲- به ترتیب، کدام‌یک از عبارت‌های زیر در ارتباط با «مقبولیت و مدار آن» نادرست، اما در ارتباط با «مشروعيت و مدار آن» درست می‌باشد؟

(۱) فرد فعالیتش را با اکراه و تنها برای فرار از پیامدهای ناگواری که از طرف صاحب قدرت پدید می‌آید، انجام دهد – مشروعيت قدرت، وقتی است که شخصی با میل درونی، مطابق اراده دیگری عمل کند.

(۲) جایی که قدرت، مطابق حکم و قانون الهی باشد و تبعیت از قانون با رضایت و میل همراه باشد – جایی که قدرت از روی احساس رضایت باشد و مدار مشروعيت، حق و باطل بودن است.

(۳) مدار مقبولیت، خواست و اراده کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود – مشروعيت قدرت در جایی است که براساس رضایت افراد و بدون اکراه باشد.

(۴) قدرت براساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص، اعمال شود و همراه با احساس رضایت باشد – قدرت، موافق حکم و قانون الهی و اراده تشریعی خداوند اعمال شود.

- ۷۳- به ترتیب، هر یک از عبارت‌های زیر، با کدام مفاهیم و گزینه‌ها ارتباط دارند؟

– مطابق دیدگاه ارسسطو، حاکمیت اکثریت در صورتی که بر مدار خواسته آن‌ها باشد.

– هرگاه قدرت، برای رسیدن به هدف معینی، سازمان پیدا کند.

– به نظامی که عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تعیین می‌کند، گفته می‌شود.

– هنگامی پیدا می‌شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران تأثیر بگذارد.

(۱) دموکراتی – سیاست – نظام فرهنگی – قدرت اجتماعی

(۲) جمهوری – سیاست – نظام سیاسی – جنگ نرم

(۳) دموکراتی – نظام سیاسی – نظام فرهنگی – جنگ نرم

۷۴- کدام گزینه به ترتیب، درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را، به درستی نشان می‌دهد؟

- (الف) هر چه حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن بیشتر باشد، آن فرهنگ، بسط بیشتری می‌یابد.
 (ب) افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی، زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر می‌باشد.
 (ج) اولین شرط بقای هر جامعه، اقتصاد آن است چرا که رشد اقتصاد، مانع بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر است.
 (د) فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت، از کارکردهای مهم نهاد خانواده است.

۱) ص - ص - غ - غ - ص - ص - غ ۲) غ - غ - ص - غ - ص - غ ۳) ص - غ - غ - ص - غ - ص

۷۵- داشتن جمعیت مناسب، لازمه تحقق کدام هدف است و دو شرط اساسی ضروری بودن افزایش جمعیت، کدام‌اند؟

- (۱) تکیه بر ظرفیت‌های مولد مردمی با اتكا به دانش و فناوری - امکانات جهان اجتماعی، هماهنگ با افزایش جمعیت باشد و ظرفیت فرهنگی جهان اجتماعی، با امکانات آن هماهنگ باشد.
 (۲) تأسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن - فرهنگی که بسط می‌یابد، حق باشد و افراد این فرهنگ نیز حاملان معانی حق باشند.
 (۳) داشتن الگویی از اقتصاد پیشرفت، مستقل و محکم - فرهنگی که بسط می‌یابد، آرمان درستی داشته باشد و امکانات جهان اجتماعی، هماهنگ با افزایش جمعیت باشند.
 (۴) هویت اقتصادی نوین با اتكا به دانش و فناوری - ظرفیت جهان اجتماعی مطابق با امکانات آن باشد و اعضای این جهان، عامل به معانی آن باشند.

۷۶- کدام گزینه درباره قضایای شرطی کاملاً درست است؟

(۱) قضایای شرطی، قضایایی هستند که در آن‌ها به اتصال دو نسبت حکم می‌شود.

(۲) اگر «یا» از وسط یک قضیه شرطی منفصل حذف شود، دو قضیه حملی باقی می‌ماند.

(۳) ممکن است نسبت میان دو جزء قضیه شرطی منفصل، عموم و خصوص مطلق باشد.

(۴) ممکن نیست که در قضایای شرطی متصل، جای مقدم و تالی با یکدیگر عوض شود.

۷۷- کدام گزینه به دو قضیه شرطی متصل اشاره دارد؟

(۱) اگر دریا اگر ابر بهاران / حریف دیده گریان مو نه

(۲) اگر جسمم بسوزی سوته خواهم / اگر چشمم بدوزی دوته خواهم

(۳) اگر شیری اگر ببری اگر گور / سرانجامت بود جا در ته گور

(۴) اگر زرین کلاهی عاقبت هیچ / اگر خود پادشاهی عاقبت هیچ

در کدام گزینه، یک قضیه شرطی منفصل مانع‌الجمع وجود دارد؟

(۱) احکام قضایا، یا تضاد هستند یا غیرتضاد.

(۳) این حیوان یا خفاش است یا غیرپستاندار.

در کدامیک از قیاس‌های استثنایی زیر، مغالطه در صورت وجود دارد؟

(۱) اگر انسان در خوردن زیاده‌روی کند، دل درد می‌شود، علی در خوردن زیاده‌روی کرده است، پس دل درد می‌شود.

(۲) اگر انسان در خوردن زیاده‌روی کند، دل درد می‌شود، علی در خوردن زیاده‌روی نکرده است، پس دل درد نمی‌شود.

(۳) اگر انسان در خوردن زیاده‌روی کند، دل درد می‌شود، علی دل درد نشده است، پس در خوردن زیاده‌روی نکرده است.

(۴) اگر انسان دل درد بشود، به داروی ساده‌ای نیاز دارد، علی دل درد شده است، پس به داروی ساده‌ای نیاز دارد.

- ۸۰ - کدام گزینه درباره تفکر نقادانه، درست نیست؟

- (۱) همان فراگیری مهارت تفکر و تفکر کردن درباره نحوه صحیح تعریف کردن و استدلال کردن است.
- (۲) پژوهش مهارت تفکر صحیح و ارزیابی استدلال‌ها، مانند یادگیری دوچرخه‌سواری و شنا عملی است.
- (۳) در تفکر غیرنقاد، به فرآیند تفکر توجه نمی‌شود در حالی‌که در تفکر نقاد، این فرآیند مورد توجه قرار می‌گیرد.
- (۴) متافکر نقاد هنگام رویارویی با یک مطلب یا استدلال‌های گوناگون، آن را از ابعاد مختلف، نقد و بررسی می‌کند.

- ۸۱ - کدام گزینه اصلی ترین تفاوت متافکر نقاد و غیرنقاد است؟

- (۱) پرسیدن سوالات اساسی درباره تفکر
- (۲) توجه آگاهانه به فرآیند تعریف و استدلال
- (۳) جدی گرفتن روند یادگیری علم منطق
- (۴) تمرین و ممارست برای یادگیری تفکر صحیح

- ۸۲ - کدام استدلال نوعی جدل است؟

- (۱) شخصی ضمن ارائه دلایل منطقی و با استفاده از ارتباط چشمی، در پی غلبه بر رقیب است.
- (۲) شخصی در یک مناظره تلویزیونی، با استفاده از فن بیان، در پی اقناع طرف مقابل است.
- (۳) شخصی برای حل یک مسئله ریاضی، سعی می‌کند از فرمول‌های صحیحی استفاده کند.
- (۴) شخصی به طور غافلگیرانه با انجام سخنرانی، سعی در تغییب مردم به صرفه‌جویی می‌کند.

- ۸۳ - کدام گزینه درباره مغالطه بار ارزشی کلمات، درست نیست؟

- (۱) هدف از این مغالطه، جلب نظر افراد است.
- (۲) این مغالطه، نوعی مغالطه در ماده و محتوا است.
- (۳) این مغالطه، همواره به صورت عمدى رخ می‌دهد.
- (۴) بار ارزشی کلمات یکسان در جملات متفاوت، یکسان نیست.

- ۸۴ - در عبارت زیر، چه مغالطه‌ای رخ داده است؟

«فردی هنگام تقسیم ارث با برادرش این‌گونه گفت: از طبقه یک تا طبقه شش برای من و از پشت‌بام تا آسمان هفتم برای تو.»

- (۱) مسموم کردن چاه
- (۲) بزرگ‌نمایی
- (۳) توسل به احساسات
- (۴) تله‌گذاری

- ۸۵ - هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب دارای چه مغالطه‌ای می‌باشد؟

(الف) ما هر وقت نمی‌توانیم کاری را انجام دهیم، دنبال آشنا می‌گردیم تا برایمان انجام دهد اما با پارتی‌بازی مخالفیم.

(ب) چرا عروسی مجللی برگزار نمی‌کنی؟ مگر می‌خواهی آبرویت برود؟

(ج) یک مرد قرار بود توسط ده خانم اعدام بشود؛ به عنوان آخرین حرفش از خانم‌ها درخواست کرد که زشت‌ترینشان او را اعدام کند. (گویا هنوز هیچ خانمی حاضر به اعدام مرد نشده است.)

(د) فردی پدرش را بوسید و به او گفت تو بهترین پدر دنیا هستی؛ پدرش آرام به او گفت پول ندارم.

- (۱) بار ارزشی کلمات - توسل به احساسات - تله‌گذاری

(۲) بار ارزشی کلمات - مسموم کردن چاه - مسموم کردن چاه - تله‌گذاری

(۳) کوچک‌نمایی - مسموم کردن چاه - تله‌گذاری - توسل به احساسات

(۴) کوچک‌نمایی - بزرگ‌نمایی - توسل به احساسات - توسل به احساسات

دفترچه شماره ۲

آزمون شماره ۲۰
۱۴۰۲/۰۲/۱۵

آزمون‌های سراسری کاج

گپنده درس‌درا انلخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

پاسخ‌های تشریحی

پایه دهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه	تعداد سوال: ۸۵

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			تا	از	
۱	ریاضی و آمار	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۵	۲۱	۳۵	۱۵ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۶	۴۵	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ ایران و جهان	۱۰	۴۶	۵۵	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیای ایران	۱۰	۵۶	۶۵	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۶	۷۵	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۶	۸۵	۱۰ دقیقه

دهم انسانی

آزمون‌های سراسری گاج

ویراستاران علمی	طراحان	دروس
مریم ولی عابدینی - مینا نظری مینا مقدسی	ندا فرهنختی	ریاضی و آمار
مریم پارسائیان - احمد منصوری	سید امیرحسین میراسکندری	اقتصاد
شاھو مرادیان - پریسا فیلولو	ابوالفضل شهرزاد	عربی
اسماعیل محمدزاده - مسیح گرجی مریم اسدی	امیرنجات شجاعی	علوم و فنون ادبی
مریم پارسائیان	زهرا فروغی	تاریخ
	ملیحه گرجی	جغرافیا
	سیروس نبیزاده	جامعه‌شناسی
	امیرمحمد نصیری	منطق

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: سارا نظری - مینا نظری

بازبینی دفترچه: بهاره سلیمانی - عطیه خادمی

ویراستاران فنی: ساناز فلاحتی - مروارید شاهحسینی - مریم پارسائیان - سپیده‌سادات شریفی - عاطفه دستخوش

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

صفحه‌آرای: فرهاد عبدی

طرح شکل: آرزو گلفر

حروفنگاران: مینا عباسی - مهناز کاظمی - فرزانه رجبی - رباوه الطافی - حدیث فیض الهی

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نبش بازارچه کتاب

اطلاع رسانی: ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی: www.gaj.ir

۴ ۸ قدر کودک کوچک‌تر (۲ ساله) 11° سانتی‌متر است. اما باقیه گزینه‌ها نادرست می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن کودک بزرگ‌تر (۸ ساله) 20° کیلوگرم است.

(۲) وزن کودک کوتاه‌تر (۳ ساله) 18° کیلوگرم است و از همه کم‌تر نیست.

(۳) قدر کودک جاق‌تر (۲۲ کیلوگرمی)، 11° سانتی‌متر است و از همه بیشتر نیست.

۳ ۹ در نمودار حبابی، شاعع دایره‌ها متناسب با جذر مقادیر متغیر سوم است، در نتیجه:

$$\frac{r_1}{r_2} = \sqrt{k}$$

۳ ۱۰ نمودار حبابی همان پراکنش‌نگاشت است که می‌تواند سه متغیر را نمایش دهد.

اقتصاد

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سال مالی از زمانی محاسبه می‌شود که اولین درآمد به دست آمده است.

(۲) خمس، $\frac{1}{5}$ باقی‌مانده درآمد در پایان سال مالی است.

(۴) خمس به عنوان سهم امام یا سادات به مرتع تقليد یا نماینده او پرداخت می‌شود.

۴ ۱۲ پس از تعیین بودجه یا همان میزان گزینه‌ای که می‌خواهیم، باید گزینه‌های موجود در سطح هزینهٔ مورد نظرمان را مشخص کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) گاهی هزینهٔ صرفشده برای بنزین و ... بیشتر از سود مالی در خرید کالاهای ارزان تر است.

(۳) در کالاهای ارزان‌تر تقریباً سودی ندارد - گاهی هزینهٔ صرفشده برای بنزین و ... بیشتر از سود مالی در خرید کالاهای ارزان تر است.

(۴) در کالاهای ارزان‌تر تقریباً سودی ندارد.

۳ ۱۴ ابتدا باید درآمد فرد را محاسبه کنیم:

$$\text{درآمد روزانه} = \frac{1}{31-4} \times 228,000 = 6,156,000$$

حال گزینه‌ها را با هم جمع می‌کنیم:

$$225,000 + \frac{75,000}{(25,000 \times 3)} + 1,250,000 + 800,000 + 450,000 = 3,475,000$$

حال باید باقی‌مانده ماهیانه او را حساب کنیم:

$$6,156,000 - 3,475,000 = 2,681,000$$

کار به اتمام نرسیده، چون سؤال سالیانه را خواسته پس ما هم باید در ۱۲ ماه

سال ضرب کنیم: $32,172,000 = 32,172 \times 12 = 2,681,000 \times 12 = 32,172,000$

بررسی عبارت‌های نادرست:

(۱) با افزایش قیمت کالا، پیچیدگی خرید مقایسه‌ای افزایش می‌یابد.

(۵) ممکن است پس انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای کم‌تر از گزینه‌های زمان، بنزین و ... باشد.

۳ ۱۶ مصرف مسئولانه نگاهی فراتر از شخص یا حتی جامعه دارد (رد گزینه‌های (۱) و (۴)) و تأثیر آن بر روی چرخه حیات به صورت منحل و منفی نیست و اجازه می‌دهد به فعالیت خود ادامه دهد. (رد گزینه (۲))

ریاضیات

۴ ۱

$$\bar{x} = \frac{50}{10} = 5$$

$$\sigma^2 = \frac{14/4}{10} = 1/44 \Rightarrow \sigma = \sqrt{1/44} = 1/2$$

۶۸ درصد داده‌ها در فاصله $[\bar{x} - \sigma, \bar{x} + \sigma]$ قرار دارند.

$$[\bar{x} - \sigma, \bar{x} + \sigma] = [5 - 1/2, 5 + 1/2] = [2.5, 6.5]$$

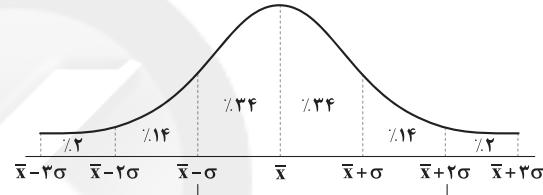
۳ ۲ برای سنجش پراکندگی داده‌هایی که شامل داده دورافتاده‌اند، دامنه میان چارکی شاخص مناسبی است.

$$\bar{x} = \frac{5+7+10+8+7+5}{6} = \frac{42}{6} = 7$$

$$\sigma^2 = \frac{2(5-7)^2 + 2(7-7)^2 + (10-7)^2 + (8-7)^2}{6}$$

$$= \frac{2(4) + 2(0) + 9 + 1}{6} = \frac{18}{6} = 3$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{3} \approx 1.7$$

$$\bar{x} - \sigma = 7 - 1/2 = 5.5$$

$$\bar{x} + 2\sigma = 7 + 3/4 = 10.75$$

بنابراین $5/3 = 1.67 = 10.75 - 5.5 = 5.25$ داده‌ها در فاصله $[\bar{x} - \sigma, \bar{x} + 2\sigma]$ قرار دارند.

$$10/4 = 2.5 = 10.75 - 5.25$$

۳ ۴ ابتدا داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

میانه Q ₂
$0/5, 0/7, 0/7, 0/75, 0/9, 1/3, 1/5, 1/6, 2/5$
$Q_1 = \frac{0/7 + 0/7}{2} = 0/7 \quad Q_3 = \frac{1/5 + 1/6}{2} = 1/55$

$Q_1 = 0/7 = \text{انتهای جعبه}$ ، $Q_3 = 1/55 = \text{انتهای جعبه}$

$$\Rightarrow 1/55 - 0/7 = 0/85$$

۱ ۵ با توجه به نمودار جعبه‌ای A و B، دامنه میان چارکی در هر دو نمودار برابر است:

$$(IQR)_A = 17 - 12 = 5 \quad (IQR)_B = 18 - 13 = 5$$

و میانه هر دو برابر با ۱۵ است، اما چون دامنه تغییرات B بیشتر از A است پس پراکندگی B بیشتر است و عملکرد A بهتر است.

۶ ۶ تنها با افزایش k واحدی فراوانی‌ها، نمودار دایره‌ای ممکن است تغییر کند و بقیه گزینه‌ها تأثیری در نتیجه نمودار ندارند.

۷ ۱ تعداد کل داده‌ها

۷ ۶ تعداد داده‌های C

$$\Rightarrow \text{زاویه مربوط به } C = \frac{\frac{3}{6} \times 360^{\circ}}{20} = 10.8^{\circ}$$

۱۷ بروزی سایر گزینه‌ها:

(۱) اسراف عامتر از اتلاف است.

(۲) مصرف بیش از حد نیاز اسراف است نه اتلاف.

(۳) اسراف محدود به دور ریختن و هدر دادن هر منبع قابل استفاده نیست.

۱۸ گزینه (۴) نشان از اسراف دارد نه روش «۶ ب».

(۱) (الف) قناعت به معنای دست کشیدن از مال دنیا نیست، بلکه

به معنای ترک حرص و طمع به دست آوردن آن است.

(ب) در مرحله چهارم براساس معیارهای انتخاب شده باید گزینه‌ها را ارزیابی کرد.

۱۹ بروزی عبارت نادرست:

(الف) هزینه‌ها: قابل پیش‌بینی و غیرقابل پیش‌بینی / هزینه‌ها: ثابت و متغیر

علوم و فنون ادبی

۲۰ ۳ دست، دوست

۲۱ ۳ جناس ناقص اختلافی در سایر گزینه‌ها:

(۱) یاد، باد / باد، باز

(۲) ما، جا / پری، بری

(۴) وفا، جفا

۲۲ ۲ بروزی آرایه‌ها:

جناس ناقص افزایشی (بیت «الف»): دوست، دست

جناس ناقص اختلافی (بیت «ج»): یار، بار

جناس تام (بیت «ب»): مهر (محبت)، مهر (خورشید)

۲۳ ۳ جناس همسان: جهان(عالی)، جهان(جهیدن)

جناس ناهمسان: —

۲۴ ۲ بروزی گزینه‌ها:

(۱) جناس همسان: که (حرف ربط)، که (چه کسی)

جناس ناهمسان: سو، کو

(۲) جناس همسان: چین (کشور چین)، چین (شکن)

جناس ناهمسان: خط، خطا

(۳) جناس همسان: شانه (کتف)، شانه (ابزار آراستن مو)

جناس ناهمسان: دست، است

۲۵ ۳ واژه‌های «عظ» و «واعظ» همراهاند و جناس ناقص دارند.

۲۶ ۳ بروزی سایر گزینه‌ها:

(۱) اشتقاد: — / جناس: —

(۲) اشتقاد: معشوق، عشق / جناس: —

(۳) اشتقاد: غمزه، غماز (شباهشتقاق) / جناس: —

۲۷ ۲ بروزی سایر گزینه‌ها:

(۱) چنگ: پنجه / چنگ: نوعی آلت موسیقی

(۲) چنگ: پنج انگشت / چنگ: نوعی آلت موسیقی

(۳) چنگ: نوعی آلت موسیقی / چنگ: دست

(۴) ردیف: دارد دلم / واژگان قافیه: «زبر» و «آشفته‌تر» / حروف

اصلی: «ـر» / حروف الحاقی: — / قاعده: (۲)

توجه: پسوندها کرچه واژه نیستند، اما کاهی در شعر، اساس واژه قافیه قرار

می‌گیرند؛ البته این در صورتی است که تکراری نباشند.

٤٥ ترجمه عبارت سؤال: «چیزها با مخالفشان شناخته می‌شوند.»
مفهوم «برای شناخت و درک هر چیزی، باید به چیز مخالف آن توجه کرد و نگریست.» این مفهوم به گزینه (۳) نزدیک است.

٤٦ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) هم‌چنین / هم‌چنین (متراوف)
- (۲) قرار داد / قرار داد (متراوف)
- (۳) شهر / شهر (متراوف)
- (۴) باز می‌شود / بسته می‌شود (متضاد)

٤٧ ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) از (ساعت) هشت تا یازده.
- (۲) از (ساعت) دوازده تا چهارده و ربع.
- (۳) از (ساعت) چهارده تا هفده.
- (۴) از (ساعت) یک ربع به سه تا شش و نیم.

■■■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۳ – ۴۵):

٤٨ ۱ «بیتلی» (مبتلا می‌شود)، فعل مضارع مجھول و «المؤمن» نایب فاعل است.

٤٩ ۲ «بما» (ب + ما)، جار و مجرور است.

٤٥ ۳ المظلومون ← المظلومین (محروم به حرف جزء با اعراب فرعی یا

تاریخ

٤٦ بررسی عبارت‌ها:

- ب) سلوکیان
- الف) اشکانیان
- د) اشکانیان
- ج) اشکانیان

٤٧ ۴ حکومتها برای اداره قلمرو، حفظ قدرت و تأمین هزینه‌های گوناگون، همواره نیازمند منابع درآمد پایدار و مطمئنی بودند و در واقع اقتدار و استواری حکومتها بستگی به منابع مالی و موجودی خزانه آن‌ها داشت.

٤٨ ۵ چین که خود پایه‌گذار صنعت ابریشم بود، پارچه‌های ابریشمی ایرانی را می‌خرید. حکومت ساسانی با در اختیار گرفتن واردات ابریشم خام از چین و کوچاندن بافتگان ماهر از قلمرو روم در شام (سوریه) به ایران، کارگاه‌های بافنده‌گی متعددی را در شوش، چندی‌شاپور (گندی‌شاپور) و شوشتر ایجاد کرد.

نکته: چین پارچه‌های ابریشمی ایرانی را می‌خرید، نه ابریشم خام را.
٤٩ ۶ مبلغان بودایی در سرزمین‌های شرقی حکومت اشکانی به تبلیغ اندیشه و آموزه‌های بودا می‌پرداختند و دین زرتشتی در اواسط دوره اشکانیان، نفوذ و گسترش چشمگیری یافت.

٥٠ ۷ مانی با ترکیب آموزه‌هایی از دین‌های زرتشتی، مسیحی و بودایی، آیین جدیدی را عرضه کرد. او از شاپور یکم اجازه گرفت که عقاید خود را تبلیغ کند.

٥١ ۸ دوره ساسانیان اهمیت به سزاگی در تاریخ دین زرتشتی دارد؛ چرا که حکومت ساسانی، این دین را دین رسمی ایران اعلام کرد. با این اقدام، دین و سیاست به هم گره خوردند.

٥٢ بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود.
ه) آثاری به این زبان از دوران ساسانی به دست ما رسیده که اغلب به نثر هستند.
٥٣ ۹ در عصر ساسانی، پژوهشکارانی از ایران، هند و یونان در دانشگاه چندی‌شاپور مشغول به کار بودند.

٤٣ ۱۰ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): ناپایداری و بی‌وفایی دنیا
مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) فراوانی و گذازنگی اندوه

(۳) ضرورت یکسان بودن ظاهر و باطن و نکوهش ریا

(۴) گله از بی‌وفایی یاران

٤٤ ۱۱ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): وصال دیرهنگام
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تأثیر نگاه معشوق / پاکبازی و جان‌فشنای عاشق

(۳) غم فراق، رنجوری عاشق و بی‌وفایی معشوق

(۴) جاودانگی عشق در وجود عاشق حتی پس از مرگ

٤٥ ۱۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): وفاداری عاشق با وجود جفای معشوق

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عشق، موجب سعادت و برکت است.

(۲) عشق، موجب رهایی و برکت است.

(۴) گله از بی‌وفایی معشوق

زبان عربی (اختصاصی)

■■■ گزینه صحیح را در ترجمه‌یا مفهوم یا واژگان یا مکالمه مشخص کن (۴۲ – ۴۶):

٤٦ ۱۳ ترجمه کلمات مهم: گَدْمَلَت: پر شده است؛ فعل ماضی مجھول است. [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

٤٧ ۱۴ آذنا السارق: گوش‌های دزد، دو گوش سارق؛ ترکیب اضافی است. «آذنا» اسم مثنی است. [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

٤٨ ۱۵ ڦلن: پنبه [رد گزینه (۱)]

فلا یَسْعِمُ: پس نمی‌شنود؛ فعل مضارع است. [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

أصوات: صدآها؛ جمع است. [رد گزینه (۱)]

محطّات: ایستگاه‌ها؛ جمع است. [رد گزینه (۲)]

٤٩ ۱۶ ترجمه کلمات مهم: هذا السائل الأسود: این مایع سیاه‌رنگ [رد سایر گزینه‌ها]

الأنابيب: لوله‌ها؛ جمع است. [رد گزینه (۲)]

المنحدرات: سرازیری‌ها [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

٤١ ۱۷ سُسَخَدَم: به کار گرفته می‌شود؛ فعل مضارع مجھول است. [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

تقليل: کاهش [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

ضغطه: فشارش [رد گزینه (۳)]

٤٢ ۱۸ ترجمه کلمات مهم: سَيَّاشَهَد: دیده خواهد شد؛ فعل مستقبل مجھول است. [رد گزینه‌ها]

اليوم: امروز [رد گزینه (۴)]

رائع: جالب [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

أنقد: نجات داد؛ فعل ماضی است. [رد گزینه (۲)]

شابّين: دو جوان؛ اسم مثنی است. [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

المحبّط: اقیانوس [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

أوْصَلَهُما: آن‌ها / آن دو رساند؛ «أَوْصَلَ» فعل ماضی است. [رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

الشاطئي: ساحل [رد گزینه (۳)]

٤٣ ۱۹ سواراً: دستبندي / فضة: نقره

ترجمه عبارت: «پدرم به بازار می‌رفت، تا برايم دستبندي از جنس نقره بخرد.»

جامعه‌شناسی

۳ ۶۶ این زبان به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری

جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای امپراتوری‌های گورکانی و عثمانی را در نور دید. زبان معنوی اسلام، نظریه پردازان غربی را که طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند، به تأمل و بازبینی نظریات پیشین خود فرا خوانده است.

۱ ۶۷ انقلاب اسلامی ایران، حاصل یک سده مقاومت هویت اسلامی

ایران در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب بود. بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به یک خویشتن صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه‌های دنیوی غربی تفسیر می‌شد، نبود؛ بلکه بازگشت به خویشتن الهی و توحیدی بود.

۴ ۶۸ یکی از مهم‌ترین بحث‌ها درباره انقلاب، دستاوردها و پیامدهای آن می‌باشد که پیامدهای انقلاب را به شیوه‌های مختلفی دسته‌بندی می‌کنند.

جامعه ایران به رهبری امام خمینی (ره) و با استفاده از آموزه‌های قرآن و اهل بیت (ع)، به هویت اسلامی خود بازگشت و تاریخ و جغرافیای خود را در ذیل آسمان معنوی توحید قرار داد.

۲ ۶۹ قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها،

بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت. در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی و باحتی اساطیری نبود، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود.

۳ ۷۰ لیبرالیسم به معنی اباحت و مباح دانستن همه امور برای انسان‌هاست.

لیبرال دموکراسی، حکومت یا نظام سیاسی‌ای است که هیچ حقیقت و فضیلت فطری و جهان‌شمولی را به رسمیت نمی‌شناسد، پس نمی‌تواند حکومتی براساس حقیقت و فضیلت باشد.

۲ ۷۱ قدرت سخت، قدرتی است که از طریق ابزارهای خشن، با زور

و به طور آشکار، توسط نهادهای نظامی إعمال می‌شود. ارسطو، حکومتی را که در آن اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت حضور و فعالیت دارند، جمهوری (بولیتی) می‌خواند.

سلطه هژمونیک از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی مانند هنر و رسانه برای مهندسی رضایت عمومی و توجیه برتری جویی خود استفاده می‌کند. مجموعه سازوکارهایی که برای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی وجود دارد، نظام سیاسی را تشکیل می‌دهد.

۴ ۷۲ اعمال قدرت براساس یک نظام اعتقادی (عقیدتی) و ارزشی خاص، به مشروعیت ارتباط دارد نه مقبولیت، اما احسان رضایت و پذیرش بدون اکراه قدرت، به مقبولیت مربوط می‌شود.

عبارت «قدرت، موافق حکم و قانون الهی و اراده تشریعی خداوند اعمال شود»، در ارتباط با مشروعیت و مدار مشروعیت می‌باشد و مدار مشروعیت نیز حق و باطل بودن آن است.

۳ ۵۴ در ایران باستان، نقل شفاهی داستان‌ها و تعالیم دینی و ادبی، بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد. از این‌رو، نوشتن متن‌های ادبی و دینی، چندان معمول نبود و تنها استناد مربوط به سیاست و تا حدودی اقتصاد را کتابت می‌کردند.

۴ ۵۵ در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملی و پهلوانی، رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گردی که به گوسان‌ها معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان‌ها را از حفظ برای مردم می‌خواندند. در حقیقت، این گوسان‌ها بودند که داستان‌های ملی و پهلوانی را سینه به سینه به نسل‌های بعدی منتقل کردند. این داستان‌ها بعدها در تدوین خدای‌نامه‌ها و سروden شاهنامه توسط فردوسی مورد استفاده قرار گرفتند.

جغرافیا

۱ ۵۶ قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته شده است، سکونتگاه عشايری است. در این شیوه زندگی، سکونت و بکجانشینی دائمی دیده نمی‌شود.

۲ ۵۷ نواحی پایکوهی ← پلکانی - متمرکز
کناره رودها ← متمرکز - خطی

۴ ۵۸ شهر شعاعی (ستاره‌ای) ← دارای یک مرکز اصلی (میدان) بوده و خیلی‌ها و شبکه‌های مهم از آن مرکز به صورت شعاعی منشعب می‌شوند. شهر شطرنجی ← یک شبکه مستطیل‌شکل از راه‌های ارتباطی، زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند.

۲ ۵۹ نقش هر سکونتگاه براساس وضع جغرافیایی آن، اعم از طبیعی یا انسانی تعیین می‌شود.

امروزه اغلب سکونتگاه‌ها چند نقش دارند و این نقش‌ها را با هم اینجا می‌کنند. نقش سکونتگاه‌ها در چهره و سیمای آن‌ها منعکس می‌شود.

۳ ۶۰ ممکن است نقش سکونتگاه‌ها در طول زمان تغییر کند یا تکامل و توسعه یابد. با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر از جمله آلودگی‌ها، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچکتر یا روستاها آغاز شده است. این پدیده را «شهرگریزی یا مهاجرت معکوس» می‌گویند.

۳ ۶۱ «اقتصاد» علمی است که انسان برای تأمین نیازهای خود به آن توجه می‌کند.

نکته: کشاورزی فعالیت‌های مختلفی همچون زراعت، باغداری، دامداری، زنورداری، صید آبزیان و ... را شامل می‌شود.

۱ ۶۲ اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باگی شده است.

۳ ۶۳ امروزه با توجه به مشکل کاهش منابع آبی کشور، توصیه می‌شود که محور توسعه کشاورزی از زراعت به توسعه باغداری با روش‌های نوین آبیاری و متناسب با محیط تغییر یابد.

۱ ۶۴ بررسی عبارت نادرست:
(د) صنایع اصلی کشور به دو گروه «صناعات دستی» و «صناعات ماشینی» تقسیم‌بندی می‌شود.

۴ ۶۵ پیکربندی طبیعی سرزمین ایران، برخورداری از موقعیت دریایی و خشکی، وجود کوه‌های بلند، دشت‌های وسیع، سواحل گوناگون و بیابان‌های شگفت‌انگیز گردشگری زمین‌گردی (ژئوتوریسم) را ایجاد کرده است.

(۳) این عبارت قضیه شرطی نیست و به این صورت بازنویسی می‌شود: «چه شیر باشی، چه ببر باشی، چه گورخر باشی؛ سرانجام در انتهای گورستان جای داری.»

(۴) این عبارت قضیه شرطی نیست و به این صورت بازنویسی می‌شود: «چه زرین کلاه باشی، چه پادشاه باشی، عاقبت هیچ چیزی نداری.»

توجه: زمانی که گزینه‌ها مشابه یکدیگر هستند و بین چند گزینه شک می‌کنید، درست‌ترین گزینه را انتخاب کنید. بسیاری از سوالات کنکور سراسری، دوپهلو هستند. در این سؤال حتی اگر در نگاه نخست، گزینه (۳) و (۴) را شرطی متصل قلمداد کنید، خواهید دید که گزینه (۲) واضح‌تر است و بهتر است که آن را انتخاب کنید.

(۳) وقتی می‌گوییم یک قضیه منفصل مانعه‌الجمع است، یعنی اجتماع محال اما ارتفاع ممکن است. به عبارت دیگر، محال است هر دو طرف قضیه با هم درست باشند اما ممکن است هیچ‌کدام درست نباشند.

۱- آیا یک حیوان، می‌تواند هم خفash باشد، هم غیرپستاندار؟ خیر ← اجتماع محال است.

۲- آیا یک حیوان، می‌تواند نه خفash باشد، نه غیرپستاندار؟ بله، مثل انسان، شیر، روباه و ... ← ارتفاع محال نیست. پاسخ به سؤال اول، خیر و پاسخ به سؤال دوم، بله شد ← قضیه منفصل مانعه‌الجمع است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) منفصل حقیقی است. (اجتماع و ارتفاع محال است.)

(۲) منفصل مانعه‌الرفع است. (ارتفاع محال و اجتماع ممکن است.)

(۴) منفصل مانعه‌الرفع است. (ارتفاع محال و اجتماع ممکن است.)

۲ (۷۹) نتیجه گرفتن از قیاس استثنایی در دو حالت، مغالطه است.

۱- رفع مقدم:

به عبارت زیر توجه کنید:

اگر انسان در خوردن زیاده‌روی کند، دل درد می‌شود.

نتیجه	مقدمه دوم	مقدمه اول
پس دل درد نمی‌شود.	علی در خوردن زیاده‌روی نکرده است. (رفع مقدم)	اگر انسان در خوردن زیاده‌روی کند، دل درد می‌شود.

نتیجه مذکور، نامعتبر است، زیرا ممکن است علی به علت دیگری مانند سرماخوردگی، دچار دل درد شده باشد.

۳- وضع تالی:

به عبارت زیر توجه کنید:

اگر انسان در خوردن زیاده‌روی کند، دل درد می‌شود.

نتیجه	مقدمه دوم	مقدمه اول
پس پرخوری کرده است.	علی دل درد شده است. (وضع تالی)	اگر انسان در خوردن زیاده‌روی کند، دل درد می‌شود.

نتیجه مذکور، نامعتبر است، زیرا ممکن است علی به علت دیگری به‌جز پرخوری، دچار دل درد شده باشد.

نکته: منظور از مغالطه در صورت این است که به ماده و محتوای عبارات توجه نکنید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۴) وضع مقدم و معتبر است.

۳) رفع تالی و معتبر است.

۱ (۷۳) ارسسطو، حاکمیت اکثربت را در صورتی که مدار خواسته‌های آن‌ها باشد، دموکراسی می‌نامد.

هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند، سیاست پدید می‌آید. زیرا سیاست، إعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدفی معین است.

نظام فرهنگی، عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تعیین می‌کند. قدرت اجتماعی هنگامی پیدا می‌شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود

تواند بر اراده دیگران تأثیر بگذارد و اراده و کار ارادی آنان را به خدمت بگیرد.

۲ (۷۴) بررسی عبارت‌های نادرست:

۱) کاهاش جمعیت یک جهان اجتماعی (که به مبنای محدود شدن گستره آن است)، می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد، نه افزایش جمعیت.

۲) اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است (نه اقتصاد آن) زیرا اگر جمعیت یک جامعه منفرض شود، آن جامعه نابود می‌شود.

۲ (۷۵) لازمه تحقق هدف اسلام که تأسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن است، داشتن جمعیت مناسب است. بنابراین اگر اولاً فرهنگ و معنایی که با افزایش جمعیت بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد ثانیاً افراد و اعضای این فرهنگ نیز حاملان و عاملان معانی حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است.

منطق

۲ (۷۶) در قضایای شرطی منفصل، دو قضیه حملی از طریق «یا» به یکدیگر پیوند خورده‌اند، پس در صورتی که حرف «یا» حذف شود، دو قضیه حملی باقی می‌ماند.

مثال: امروز به پارک می‌روم یا به مدرسه می‌روم.

در صورتی که حرف «یا» در عبارت بالا حذف شود، دو قضیه «امروز به پارک می‌روم» و «امروز به مدرسه می‌روم» باقی می‌ماند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قضایای شرطی، قضایایی هستند که در آن‌ها به اتصال یا انفصل دو نسبت حکم می‌شود.

۳) در قضایای شرطی منفصل، حکم به انفصل و جدایی دو نسبت داده می‌شود، پس قطعاً نسبت میان دو جزء آن، تبیین یا عموم و خصوص منوجه است.

۴) ممکن است جای مقدم و تالی در قضایای شرطی متصل به صورت ظاهری عوض شود، مثلاً: موفق می‌شوی (تالی) اگر درس بخوانی (مقدم).

۲ (۷۷) برای تشخیص قضایای شرطی، به معنای «اگر» توجه کنید، نه لفظ آن!

بیت موجود در گزینه (۲) شامل دو قضیه شرطی متصل است که به صورت زیر بازنویسی می‌شود:

۱- اگر جسمم را بسوزانی، سوته می‌خواهم.

۲- اگر چشمم را بدوزی، دوتنه می‌خواهم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این عبارت قضیه شرطی نیست و به این صورت بازنویسی می‌شود: «چه دریا، چه ابر بهاران، حریف دیده گریان من نیستند.»

۸۰

۳ تفاوت مهم میان متفکر نقاد و غیرنقاد، جدی گرفتن فرآیند تفکر و توجه آگاهانه به آن و پرسیدن سوالات درست و بهجا است؛ پس هر دو متفکر به فرآیند تفکر توجه می‌کنند، اما متفکر نقاد، به نحو جدی‌تری به آن توجه می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تفکر نقادانه، فراغیری مهارت تفکر و تفکر کردن درباره نحوه صحیح تفکر (تعاریف کردن و استدلال کردن) است.

۲) پژوهش مهارت تفکر صحیح و ارزیابی استدلال‌ها، هم‌جون اکثر فعالیت‌های انسانی، نیازمند تمرین و تکرار است؛ پس می‌توان گفت از جهتی مانند دوچرخه‌سواری و شنا، عملی است.

۴) متفکر نقاد، هنگام رویارویی با یک مطلب (می‌تواند تعریف یا استدلال باشد) و تصمیم‌گیری درباره آن، آن را از جوهر مختلف بررسی می‌کند.

۸۱

۲ تفاوت مهم میان متفکر نقاد و غیرنقاد، جدی گرفتن فرآیند تفکر (تعاریف و استدلال) و توجه آگاهانه به آن و پرسیدن سوالات درست و بهجا است.

۱) استفاده از استدلال‌ها، تابع اهداف ما است.

۲) استدلال‌ها براساس اهداف اصلی خود، به ۳ گروه تقسیم می‌شوند. (برهان - خطابه - جدل)

به عبارت دیگر، برای تشخیص انواع استدلال، آن‌چه اهمیت دارد، هدف اصلی است. در عبارت گزینه (۱)، هدف اصلی، غلبه بر دیگران است اما در کنار آن از برهان و خطابه نیز استفاده شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ و ۴) هدف اصلی در این عبارت، اقناع و تغییب دیگران است، پس از خطابه استفاده شده است.

۳) هدف اصلی در این استدلال، رسیدن به حقیقت است، پس از برهان استفاده شده است.

۸۳

۳ تمامی مغالطه‌ها، به صورت عمدى یا سهوی رخ می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) فردی که از این استدلال استفاده می‌کند، سعی کرده تا با تغییر بار ارزشی عبارت، نظر طرف مقابل را جلب کند.

۲) این مغالطه، در ماده و محتوای عبارت رخ می‌دهد، نه در شکل و صورت آن.

۴) این طور نیست که کلمات یکسان در تمام جملات، بار ارزشی یکسان داشته باشند، مثلاً کلمه «مُرَدِن» به صورت عادی، بار ارزشی خنثی دارد اما اگر آن را به یک فرد مهم نسبت دهیم، بار ارزشی منفی به خود می‌گیرد.

۸۴

۲ در مغالطه بزرگنمایی، فرد با بزرگنمایی کردن بدون دلیل یک چیز، سعی در تأیید نظر یا پنهان کردن حقیقتی دارد.

در عبارت صورت سؤال، فرد با بزرگنمایی کردن سهم برادر خود، سعی دارد این قضیه را پنهان کند که خودش سهم بیشتری برداشته است.

۸۵

۲ مغالطه بار ارزشی کلمات:

به کار بردن عمدى یا سهوی کلماتی که بار ارزشی متفاوتی دارند، می‌تواند باعث ایجاد مغالطه بار ارزشی کلمات شود.